ОТЧЕТ
за дейността на Музея на текстилната индустрия, Сливен
през 2024 г.

Отчетът за дейността на Музея на текстилната индустрия за 2024 г. е изготвен съобразно изпълнението на заложените в годишната програма дейности и изпълнението на приоритетните направления, а именно:

I. Съхраняване, опазване и придобиване на движими културни ценности

1. Своевременна реставрация, консервация и реконсервация на движимите културни ценности във фондовете на музея.

2. Подобряване условията за съхранение във фондохранилищата чрез осигуряване на електрическо захранване, осветление и охрана.

3. Увеличаване на музейния фонд чрез придобиване на нови артефакти, свързани с историята на текстилната техника и технология.

II. Повишаване качеството на експозиционната дейност:

1. Осигуряване и разнообразяване на демонстрациите в постоянната експозиция.

2. Организиране на тематични собствени и гостуващи временни изложби.

III. Актуализиране и разширяване на образователните програми, лаборатории и ателиета.

IV. Развиване на установените партньорства и привличане на нови съмишленици за подпомагане дейностите на музея.

I. Експозиционна дейност

1. <u>Постоянна експозиция</u>

През отчетната 2024 г. се предприеха необходимите мерки за обезпечаване на пълноценното и ефективно функциониране на постоянната експозиция и осигуряване на демонстрациите: поддържане на хигиенична, безопасна и комфортна среда за музейните специалисти и публиката, преглед на машините и зареждане с консумативи, навременно отстраняване на технически проблеми.

Извършени са следните конкретни дейности:

1.1. За поддържането на безопасна работна среда в експозиционните зали, работните и санитарните помещения се осигуриха необходимите количества почистващи и дезинфектиращи препарати за обща и лична хигиена, периодично се извършва третиране на допустимите повърхности.

1.2. За добрата осветеност и поддържане на подходяща температура в експозиционните зали редовно се извършва проверка на съответните технически съоръжения и се предприемат незабавни мерки за отстраняване на настъпили повреди.

1.3. Извършена е регулярната профилактика на работещите експонати.

1.4. Дейности, касаещи работата на музейните експонати:

1.4.1. През м. януари са извършени частични ремонти на гайтанджийски чарк, тъкачен стан „Янтра“ и АТПР.

1.4.2. Периодично се сменят шпулите на селфактора.

1.4.3. След авария на селфактора през летния период се направиха няколко консултации за възстановяване на работата му, но включването му в демонстрациите се отлага за 2025 г.

1.4.4. Периодично се прави зареждане на шпулите на гайтанджийския чарк.

1.4.5. Регулярно се извършва зареждане с вътък на хоризонталния тъкачен стан, на стан с летяща совалка, стан „Мария Луиза”, лентов тъкачен стан, стан „Янтра”.

1.4.6. За осигуряване на вътък за тъкачен стан „Янтра” шпулирането продължава да се извършва в ПГТО „Добри Желязков”.

1.4.7. Постоянно се проверява основата на всички тъкачни станове и се възстановяват скъсаните нишки.

1.4.8. За осигуряване демонстрациите на ръчното текстилно печатане в постоянната експозиция периодично се прави печатаща паста в различни цветове.

1.5. Предвидената в годишната програма цялостна смяна на основата на стан с летяща совалка се отлага за по-късен период, тъй като старата основа все още има дължина, която може да се използва.

1.6. Все още не са направени необходимите регулации на двуцилиндрова плетачна машина „Бентли Комет”, за да бъде включена в демонстрациите.

За периода от 22.12.2023 г. до 20.12.2024 г. постоянната експозиция е посетена от 3749 души, като се запазва нарастващият тренд в сравнение с предходните години. Преобладаващият дял се пада на групата на учащите – ученици и студенти. И през тази година експозицията се радваше на добър прием от страна на училища и туроператори, които организират ученически екскурзии във връзка с Национална програма „България – образователни маршрути”, Модул „Културните институции като образователна среда” на Министерството на образованието. Кампаниите „100 национални туристически обекти” на БТС и „Стани приятел на Сливен” на Община Сливен също стимулират интереса на различен тип публики към музея. Забелязва се повишаване броя на семейните посещения.

Изнесени са 176 беседи, направени са 158 демонстрации. Има леко повишаване на нивото от предходната година.

2. Временни експозиции

2.1. Изложба **„Макети на съоръжения и машини от текстилното производство”**, посветена на 140-тата годишнина от създаването на Текстилното училище в Сливен:

2.1.1. Изложбата беше отворена за посещения от м. януари до м. август. През този период е посетена от 128 души.

2.1.2. Изложбата е затворена за посещения и демонтирана през м. септември.

2.2. Изложба **“Шевни машини. Колекция на инж. Костадин Костадинов“**:

2.2.1. За експонирането на изложбата беше извършена подготовка на залата за временни изложби.

2.2.2. Тридесет и осем ръчни и крачни шевни машини, метални поставки и конструкции бяха транспортирани до музея на няколко етапа.

2.2.3. Допълнително бяха обработени някои дървени и метални части на машините, всички метални поставки и конструкции.

2.2.4. Изложбата беше открита на 23 октомври.

2.2.5. За периода октомври – декември 2024 г. изложбата е посетена от 411 посетители.

2.3. Изложба на открито **„Добри Желязков Фабрикаджията – първият български предприемач“**, посветена на 190-тата годишнина от началото на българската индустрия:

2.3.1. Поради повреди в периода на съхранение металната конструкция на изложбата беше обработена против ръжда и отново боядисана.

2.3.2. Актуализирани бяха електронните файлове, използвани през 2014 г., и беше направена предпечатната подготовка.

2.3.3. Готовата изложба беше експонирана на градския площад пред сградата на общината и открита на 16 октомври 2024 г. Тя беше достъпна за разглеждане от гражданите и гостите на Сливен за период от 1 месец.

2.3.4. През м. ноември беше обратно транспортирана до музея, опакована и прибрана за съхранение.

2.4. Гостуваща изложба **„Живопис с вълна и коприна“**:

2.4.1. Проведени са разговори за осигуряване на домакинство на гостуваща изложба на Националната галерия през 2025 г.

II. Образователни програми, музейни ателиета и лаборатории

1. Образователни програми

1.1. Проведена е образователна програма „Коприна“ – 1 занимание с 14 участници.

1.2. В сътрудничество с ПГПЗЕ „Захарий Стоянов“, Сливен в музея се проведе ОП „Млад екскурзовод“ с ученици, изучаващи английски език.

1.3. Образователните теоретични модули на изнесените занимания с деца от предучилищна възраст и ученици периодично се актуализират според темата на заниманията и програмата на участниците.

1.4. За участието на музея в две издания на Национален детски етнопрактикум „Потомци” се подготвиха презентации за съответните традиционни техники с акцент върху приложението им в миналото.

2. Музейни ателиета

2.1. За нуждите на музейните ателиета през годината бяха изработени 5 бр. дървени щампи, 50 бр. рамки за рисуване върху коприна, 15 бр. дървени рамки за тъкане с мъниста, извършени бяха всички необходими подготвителни дейности – подбор на модели, насноваване, опъване на плат и др.

2.2. Проведени бяха две творчески седмици в музея през лятната ваканция на учениците.

2.3. За първа година музеят беше включен в програмата на Национален детски етнопрактикум „Потомци“ в гр. Дряново и с. Боженци с ателиета „Рисуване върху коприна“, „Тъкане с мъниста“, „Текстилно печатане“ и „Тъкане на кори“.

2.4. През годината са проведени общо 23 занимания на ателиетата с продължителност 1 час, в които се включиха 366 участници.

2.5. Проведени са 12 занимания на ателиетата с продължителност 3 часа, с общо 148 участници.

3. Лаборатории

3.1. В Текстилната музейна лаборатория са проведени 6 занятия с общо 85 участници.

3.2. Мобилната музейна лаборатория има проведени 16 занимания с общо 324 участници.

III. Участие в регионални, национални и европейски инициативи

1. Великденска програма на други институции

1.1. През м. април музеят се включи в ателие за плъстени яйца, организирано от ТУ - Колеж – Сливен.

1.2. През м. май за поредна година Музеят на текстилната индустрия участва в общоградска благотворителна работилница на Велики четвъртък, посветена на Възкресение Христово, организирана от Община Сливен. Събитието беше посетено от стотици граждани и гости на Сливен.

2. Панаир на Европа

2.1. На 15 май 2024 г. музеят участва в поредното издание на Панаир на Европа – събитие, посветено на младежите и европейската общност, организирано от Младежки дом – Сливен. С атрактивното си представяне щандът на музея предизвика голям интерес сред гостите на изложението.

3. Международен ден на музеите и Европейска нощ на музеите

През 2024 г. двете събития бяха отбелязани на 18 май. Музеят на текстилната индустрия посвети своята програма на 190-тата годишнина от началото на българската индустриализация.

3.1. Беше представена новоиздадената интерактивна книжка за деца „Майсторът на платове“.

3.2. Организира се детско художествено ателие „Да нарисувам приказка“.

3.3. С участието на читалищни дейци от с. Хаджидимитрово - област Ямбол се направиха демонстрации на ръчно предене „Върти, върти, вретенце“.

4. Средновековен събор „Ново начало“

По покана на Исторически парк, с. Неофит Рилски, Варненско, Музеят на текстилната индустрия участва в Средновековен събор „Ново начало“, който се проведе на 22 и 23 юни 2024 г. За целта:

4.1. Беше направена подготовка на вертикален стан с тежести за транспортиране и експониране за демонстрации.

4.2. Направи се представяне на музея и се извършиха демонстрации на различни начини на тъкане.

4.3. Организира се обратното транспортиране на тъкачния стан до музея.

5. 190 години българска индустрия

Във връзка с отбелязването на 190 годишния юбилей на българската индустрия Музеят на текстилната индустрия инициира и организира редица събития:

5.1. Предизвика обсъждане на темата на регионално ниво и предложи програма на честването.

5.2. Осигури финансиране за издаването на книжка, посветена на Добри Желязков Фабрикаджията.

5.3. Подготви видео „190 години българска индустрия“ на български и на английски език.

5.4. По покана на КНСБ участва в програмата на Национална спартакиада на работещите в леката промишленост, посветена на годишнината, с две ателиета. Събитието се проведе през м. април.

5.5. Участва в кръгла маса „Наследството на Сливен – пленяващо и многолико“, организирана от Община Сливен, с презентация на тема „Текстилното индустриално културно наследство на Сливен“.

5.6. Музеят инициира провеждане на събитие през м. октомври „Паметта на поколенията“ – ритуал по поднасяне на венци и цветя на всички паметни места, свързани с Добри Желязков в Сливен и София в един и същ час. Организира ритуала пред паметната плоча в двора на музея, в който се включиха специалисти от РИМ - Сливен, ученици от Хуманитарната гимназия в града, представители на синдикатите в текстилните предприятия и текстилци.

5.7. Музеят беше представен в жури за класиране на постъпилите рисунки, художествени проекти за облекло и мултимедийни проекти в конкурс „Наследство и бъдеще“, посветен на годишнината и организиран от ПГТО „Добри Желязков“ в Сливен.

6. Национална среща „Популяризация на музеите днес. Привличане на музейната публика в дигиталната ера – ефективни класически и модерни стратегии“, организирана от Националния политехнически музей

6.1. Музеят участва с презентация на тема „Музеят и регионалните общности – взаимодействия и културни практики“.

7. Национална конференция „Образователни технологии 2024“

7.1. През м. юни 2024 г. в гр. Созопол са проведе Национална конференция с международно участие, посветена на образованието, която се организира от Техническия университет. Музеят участва с презентация „Основни техники при създаването на нетъкан текстилен материал – плъст, съобразно структурата и свойствата на вълната“.

IV. Проекти

1. Проект „Отпечатване на интерактивна книжка, посветена на Добри Желязков“, подкрепен от Общински фонд „Култура“ - Сливен

1.1. В началото на годината се подготвиха всички необходими документи за кандидатстване според изискванията на сесията.

1.2. Извърши се редакция на текста и илюстрациите и се подготви макет на книжката.

1.3. Проучиха се възможностите за отпечатване и се избра изпълнител.

1.4. Книжката се отпечата и представи пред публика през м. май.

1.5. През м. юни беше изготвен съдържателният и финансовият отчет на проекта и внесен в Общински фонд „Култура“.

2. Проект „Внедряване на нова система за консервация на движими културни ценности в Музея на текстилната индустрия“, подкрепен от Министерството на културата

2.1. През м. септември и октомври се подготвиха необходимите документи за кандидатстване с проект в конкурсна сесия на Министерството на културата „Дейности по опазване на движимото културно наследство в музеите и художествените галерии“.

2.2. През м. декември започна изпълнението на проекта.

3. Участие в проекти на други организации

3.1. По Национална програма „България – образователни маршрути”, модул „Културните институции като образователна среда” на Министерството на образованието са изготвени оферти за подходящите музейни услуги, установени са контакти и са изпратени писма за сътрудничество до училища в региона и страната.

3.2. Проект „Интелигентни градове“ на Община Сливен - музеят участва в семинар и дискусия за обсъждане на зелени инициативи в областта на туризма, прилагани зелени практики в други държави и възможни успешни инициативи в града.

V. Събирателска и фондова работа

1. През м. декември и проведена Комисия за идентификация на движими културни ценности – 5 предмета, постъпили в Музея на текстилната индустрия.
2. Проведена е Фондова комисия.
3. Новопостъпилите ДКЦ са инвентирани и разпределени по местонахождение във фондохранилищата.
4. Отразени са допълненията в електронните регистри на фондовете.

VI. Научно-изследователска работа, консултации, научни справки

1. Направено е проучване на историческата обстановка, изгледа и представените занаяти на Аба пазар – за организиране на историческа възстановка.
2. Извършени са необходимите проучвания за съставянето на доклади и презентации за участието на музея в научни конференции, срещи и други събития.

VII. Работа по активиране на туристическия поток и популяризиране дейността на музея

1. Реклама

1.1. Музеят участва в обсъждането и изработването на обща концепция за представянето на Община Сливен на Международното туристическо изложение „Ваканция и СПА“, София 2024 г. Изработено беше Колело на късмета за щанда на общината. На изложението се предоставяха рекламни материали, организираха се демонстрации и игри, установиха се контакти с туроператори.

1.2. Проектираха се и се отпечатаха плакати „190 години българска индустрия“ в различни формати.

1.3. Организирано е заснимането на постоянната експозиция по проект на Община Сливен.

1.4. Направено е заснемане на музейната експозиция за телевизия Българе – БГ+.

1.5. Излъчено е интервю за БНР, програма „Христо Ботев“.

1.6. Публикувано е интервю в канал PRZONE.INFO.

1.7. Музеят и музейните ателиета са представени пред участниците в Седмите отраслови работнически спортни игри - гр. Приморско.

1.8. За популяризиране на изложбата „Добри Желязков Фабрикаджията – първият български предприемач“ е дадено интервю за БНР, програма Христо Ботев; за Радио Стара Загора; предоставяна е информация за местните медии и социални групи.

1.9. За популяризиране на изложбата „Шевни машини. Колекция на инж. Костадин Костадинов“ са излъчени интервюта за БНР и Радио Стара Загора, направени са публикации за в. Труд и БТА, организирано е заснемане от Диана Кабел.

1.10. За всички музейни събития се изпращат съобщения до регионалните медии.

1.11. Периодично се правят публикации в социалните мрежи във връзка с годишнини, свързани с историята на текстилното производство.

1.12. Всички събития по проектите на музея са популяризирани чрез местните и националните медии и в социалните мрежи.

1.13. Музеят е включен в рекламните печатни издания за туризъм на Община Сливен.

1.14. Периодично се предоставя актуална информация относно активностите на музея за туристическия сайт infotourism.sliven.bg.

1.15. Поддържа се актуална информация в сайта на музея.

1.16. Редовно се предоставя актуална информация относно музейните инициативи за културния афиш на Община Сливен.

1.17. Поддържат се страниците на музея в социалните мрежи.

2. Участие в рекламни кампании на други организации

2.1. Продължава участието на Музея на текстилната индустрия в кампаниите „Сто национални туристически обекти на България“ на БТС.

2.2. Музеят продължава да участва и популяризира кампанията „Стани приятел на Сливен” на Община Сливен.

VIII. Реставрационна и консервационна дейност, съпътстващи дейности на АКР

1. Реставрация, консервация и реконсервация

В изпълнение на годишната програма на Ателието на консервация и реконсервация са извършени следните дейности:

1.1. обработка и реконсервация на дървени предмети – 118 инвентарни единици;

1.2. периодична профилактика на най-застрашените експонати от постоянна експозиция;

1.3. годишна профилактика на текстила от Основния и Научно-спомагателния фонд на музея.

2. Други дейности на АКР

2.1. Музейните ателиета и лаборатории своевременно се осигуряват с всички необходими уреди, пособия и консумативи.

2.2. Работещите машини в постоянната експозиция периодично се зареждат със суровини и когато се налага се извършват частични ремонти.

2.3. За експониране на временните изложби се предприемат необходимите действия – подготвя се залата, преглежда се осветлението, демонтират се витрини и се монтират нови според концепцията на изложбата, изграждат се временни конструкции.

IX. Партньорства и работа по привличане на дарители и спонсори

1. Партньорства

Продължават да се развиват и надграждат добрите партньорски взаимоотношения с Община Сливен, останалите културно-исторически институти в града, Младежки дом Сливен, неправителствените организации, свързани с културата и туризма, ПГТО „Добри Желязков", Технически университет – София, Факултет и Колеж – Сливен, държавни и частни организации и дружества:

1.1. Музеят на текстилната индустрия е представен в Консултативния съвет по туризъм към Кмета на общината от завеждащия филиала и взема участие обсъждането и вземането на решения, свързани с развитието на туризма, разпределянето на бюджета и подобряване на условията за туризъм в региона.

1.2. При необходимост Общината оказва съдействие при осигуряването на инвентар и транспорт, свързан с музейната работа.

1.3. Текстилното училище оказва съдействие за шпулирането на вътък, необходим за работата на тъкачен стан „Янтра".

X. Сигурност, поддръжка на сградния фонд и материалната база

1. Ремонтни дейности:

1.1. Извършен е ремонт на метална входна врата към двора на музея.

1.2. Направен е ремонт на вратата към експозиционни зали „Машинно текстилно производство".

1.3. Направен е ремонт на автоматично ел. табло в Тъкачна зала на постоянната експозиция.

1.4. Работи се по изграждане на ел. инсталация на ФХ 4 ДСФ. Заради ремонтните работи по сградата на ДСФ през цялата година по проект на Община Сливен, работата по ел. инсталацията се забави.

1.5. Прозорците на ФХ 4 ДСФ са измазани и боядисани.

1.6. Остъклени са 6 прозореца във ФХ 4 ДСФ.

1.7. Монтирана е дървена врата на ФХ 4 ДСФ, за по-голяма сигурност металната е преместена от вътрешната страна.

1.8. Извършен е ремонт на мълниезащитата инсталация на фасадата на музея.

2. Хигиена и безопасност на работната среда

2.1. Навреме се осъществява проверката на противопожарните кранове и пожароизвестителната система.

2.2. В срок е извършена профилактиката и зареждането на пожарогасителите в музея и фондохранилищата.

2.3. Поддържа се добра осветеност на сградата на музея и се контролира работата на видеокамерите.

2.4. Направени са годишните измервания на параметрите на работната среда.

2.5. Периодично се извършва почистване и дезинфекциране на постоянната експозиция, залата за временни изложби, работните помещения и санитарните помещения.

2.6. Поддържа се добра заобикаляща среда като редовно се почиства дворът, окосяват се тревните площи и се оформят зелените храсти.

XI. Административна дейност

1. В началото на годината са съставени и изпратени в НПТМ всички необходими годишни и статистически справки, касаещи филиала.

2. Ежемесечно се изготвят и изпращат в НПТМ справки и отчети за дейността на филиала и финансовите постъпления в музея.

3. Музеят е представен в различни форуми, организирани от общината, областната управа, неправителствени организации и др.

4. Проведена е работна среща с Мадлен Божилова – изследовател и приложник, част от живите човешки съкровища, признати от ЮНЕСКО.

5. Музеят участва в заседанията на инициативния комитет за празника на Сливен – Димитровден и съставянето на програма.

6. Музеят е представен в обществената комисия за връчване на наградата на Община Сливен „Д-р Иван Селимински” за публицистика, историко-краеведческа дейност и опазване на културно-историческото наследство в Сливен и сливенския край.

7. Музеят е представен в Консултативния съвет по туризъм в Община Сливен.

8. Поддържат се делови взаимоотношения с туроператорски фирми, организират се посещения на групи през почивните дни при спазване на нормативната уредба.

XII. Осигуряваща и финансова дейност

1. Осигурените собствени приходи на музея до 20 декември 2024 г. са 20523,80 лв.

23 декември 2024 г. Изготвил:

Тони Димитрова
Завеждащ филиал
Музей на текстилната индустрия